

gen 30 år frem, er derfor enten tidsspild eller en form for energimæssig »stavnbinding« af samfundet. Politikerne kan derimod fastlægge den retning, samfundsudviklingen skal gives, ved at træffe beslutninger om vilkårene for kommende planlægninger, men udskytte selve planlægningen til den er påkrævet.

Den her formulerede betragtningsmåde udelukker hverken naturgasdistribution eller kraftvarmeforsyning. Den indebærer, at regeringens og folketingets opgave består i at skabe vilkår for, at energiimportører og -producenter inddrager disse muligheder i deres planlægning. Det vil i praksis sige, at regering og folketing skal fastlægge de forskellige energiformers relative prioritet i en langsiget energipolitik ved at hæve eller sænke deres indbyrdes investeringsudgifter i forhold til driftsudgifterne. Det kan ske igennem direkte som indirekte subsidier og afgifter. Det er også den eneste måde, hvorpå politikerne kan styre samfundsudviklingen og samtidig sikre, at udviklingen løbende tilpasses uforudsete og uforudsigelige begivenheder og tekniske fornyelser.

Det er umiddelbart klart, at de energipolitiske mål kan opfyldes på andre måder end gennem a-kraft, naturgas og kraftvarmeforsyning. Eksemplificerende kan nævnes større reelle fordele ved eller pligt til energibesparelser, elektrificering af samfundet under udnyttelse af varmepumper, solfangere o. lign., energiproduktion i form af alkohol på grundlag af sukkerroer, kartofler o. lign., til iblanding i benzinen, udnyttelse af vandkraft i Grønland til elektricitetsproduktion og transport af energien til Danmark i form af ammoniak osv. De anførte eksempler udgør ikke indbyrdes udelukkende muligheder, men de foreliggende planer om naturgas- og kraftvarmeforsyning udelukker andre muligheder mange år frem.

Uafklarede konsekvenser af den detaljerede varmeplanlægning – ud over den energimæssige »stavnbinding« af samfundet langt frem i tiden – omfatter:

- Befolkningens reaktion på central styring af varmeforsyningen, som i rapporten om forsyningsikkerhed forudsættes udnyttet i f. eks. en krisesituation til omdirigering af naturgassen bort fra husstandene. Hvorledes vil en omdirigering indvirke på mulighederne for madtilberedning? Hvad vil

der ske, hvis halvdelen af befolkningen fryser og den anden halvdel ikke fryser i en krisesituation?

- Prisfastsættelse og -konkurrence. Når det fri forbrugsvalg ophæves, forsvinder for det første den effektivitetskontrol, som konkurrencen medfører, og for det andet vil der opstå krav om prislighed samtidig med at de forskellige investeringsbehov for de forskellige energiformer og i de forskellige regioner vil resultere i forskellige kostpriser.
- Behovet for investeringsmidler og kvalificeret arbejdskraft bliver en følgevirkning af de detaljerede planer og ikke en regulerende faktor for, hvilke løsninger der gennemføres. Dermed vanskeliggøres den politisk-økonomiske styring yderligere med risiko for overophedning af bl. a. anlægssektoren til følge.
- Energistyringen griber ind på næsten alle lovgivningsområder, og energilovgivningen må derfor overordnes eller underordnes de berørte love. Hensigten kan kun opfyldes ved at give energistyringen fortrinsstilling, og den vil da få vidtrækkende indirekte konsekvenser og resultere i en yderligere centralisering af beslutningsprocesserne i samfundet.

En energipolitik, der tager hensyn til de her formulerede synspunkter kunne formuleres på basis af antagelser af følgende type:

- Det er væsentlige energipolitiske mål at øge den indenlandske energiproduktion, at udvikle den del af produktionslivet, hvis bidrag til bruttonationalproduktet eller eksporten er stor i forhold til energiforbruget, at forbedre energiforbrugende redskabers (inkl. huses) effektivitet samt at øge energikildernes substituerbarhed indenlands.
- Det er et væsentligt energipolitisk mål at sikre landets adgang til energi udefra.
- De energipolitiske mål opfyldes bedst gennem dels politisk fastsatte vilkår for udviklingen inden for energisektoren, dels decentraliseret tilpasning og fornyelse under de fastlagte vilkår. Vilkårene fastlægges i form af de relative investeringsudgifter for de forskellige energiformer i forhold til driftudgifterne.
- Det offentlige kan endvidere støtte en bestemt udvikling ved at indgå udviklings-